

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Факультет гуманітарний

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри

к. психол. наук, доцент

підполковник

Станіслав ЛАРІОНОВ

_____ 20__ р.

СИЛАБУС

Військова психологія та педагогіка

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

перший (бакалаврський)

25 Воєнні науки, національна безпека,
безпека державного кордону

254 Забезпечення військ (сил)

Розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри психології та педагогіки

Протокол від _____ 20__ р. №_____.

Харків 20__

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Ізбаш Світлана Сергіївна
Наукова ступінь	
Вчене звання	
Посада	професор кафедри психології та педагогіки
Місце роботи	НАНГУ
Адреса кафедри	НАНГУ, площа Захисників України, 6 поверх адміністративної будівлі ауд. 611, 622
Контакти	0982740525
E-mail	psynangu@gmail.com
Консультації	
Час	вівторок; п'ятниця з 15.00 — 17.30
Місце	ауд. №622

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Цикл загальної підготовки	
Блоків змістових модулів – 2	Спеціальність: 254 Забезпечення військ (сил)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -----		Семестр	
Загальна кількість годин - 90	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	1-й; 2-й	-й
		Лекції	
		22 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	год.
		Групові	
		22 год.	год.
	Самостійна робота		

		72 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік з/о - 4год	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: є психолого-педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти, навчання, виховання, самовиховання), розвитку (саморозвитку) і підготовки курсантів до професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: вивчення дисципліни знаходять своє відображення у тісній взаємодії з тематикою дисциплін: “Філософські та соціологічні основи військово-професійної діяльності”, “Соціогуманітарні основи військово-професійної діяльності”, “Воєнна історія та історія українського війська”, “Лідерство”; отримані знання використовуються при вивченні навчальних дисциплін “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування”, “Робота з особовим складом в підрозділах НГУ”, “Основи організації аналітичної роботи з військовослужбовцями”.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

сприяти засвоєнню здобувачами вищої освіти системи знань про основні засади здійснення психолого-педагогічного і виховного процесу у військовому підрозділі; про сутність психічних процесів, властивостей і станів людини, механізми їх прояву в поведінці особистості та особливості прояву під час службово-бойової діяльності. Забезпечити формування у здобувачів вищої освіти вмінь з організації та проведення навчальних занять з особовим складом, здійснення морально-психологічного забезпечення у військовому підрозділі.

Компетентності, які формує дисципліна: ІК, К05, К06, К18, К22.

ІК - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у ході виконання завдань забезпечення військ (сил), вирішення яких, надасть можливість створити сприятливі умови для дій військ в різних умовах обстановки, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

К05 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

К06 – Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

К18 – Здатність здійснювати морально-психологічне забезпечення у військовому підрозділі.

К22 – Здатність опановувати знання в інших галузях професійної діяльності, здійснювати пошук, аналізувати та надавати критичну оцінку інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною: ПР09, ПР08, ПР15, ПР22.

ПР 08 – Спілкуватися та працювати в команді з представниками інших професійних груп різного рівня, з військовослужбовцями інших країн, беручи до уваги різну термінологію, фонові знання та розуміння своїх колег щодо визначених завдань.

ПР 09 – Демонструвати творче та гнучке мислення, здатність до самооцінки, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю, особисту мотивацію на військову службу.

ПР 15 – Застосовувати психолого-педагогічні основи управлінської та виховної діяльності, методи психодіагностики особистості, вивчення соціально-психологічних явищ у військових колективах, контролювати стан військової дисципліни, здійснювати морально-психологічне забезпечення і мотивувати особовий склад під час виконання завдань за призначенням.

ПР 22 – Володіти методичними навичками, навичками саморозвитку і самоосвіти протягом життя, підвищувати бойову майстерність, вивчати та використовувати передовий досвід професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

Знати: основні теоретичні положення загальної і військової психології, сутність понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність; психічні процеси і умови їх активізації у військовій діяльності; емоційно-вольові процеси людини та особливості їх функціонування в умовах військової діяльності; психічні властивості особистості військовослужбовця; психічні стани військовослужбовців та їх вияви у військовій діяльності; особливості формування військового колективу, сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування; основні принципи, методи і форми навчання і виховання військовослужбовців; особливості і динаміку соціально-психологічних процесів у підрозділі; сучасні технології виховання підлеглих для якісного виконання завдань службово-бойової діяльності; нормативні вимоги щодо організації навчального процесу в підрозділах Національної гвардії; основи організації та порядок підготовки проведення занять.

Уміти: вивчати соціально-психологічні явища військового колективу та управляти ними; розвивати і удосконалювати можливості особистості; використовувати основні методи і форми навчання та виховання особового складу; організовувати та проводити навчальні заняття.

Володіти: теоретичними і прикладними знаннями у галузі психології при розв'язанні конкретних професійних та навчально-виховних завдань; методами індивідуальної та колективної роботи з особовим складом підрозділу; методикою проведення і контролю навчальних занять.

Мати уявлення про (бути ознайомленим): форми і методи вивчення індивідуальних-психологічних властивостей особистості та соціально-психологічних процесів, що відбуваються у військових колективах.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни)

Військова психологія як наука і прикладна дисципліна. Психічні пізнавальні процеси, закономірності їх функціонування в різних умовах. Емоційно-вольова сфера військовослужбовця та закономірності її функціонування в різних умовах. Психічні стани в професійній діяльності військовослужбовців. Потребово-мотиваційна сфера військовослужбовця. Темперамент військовослужбовців. Сфера досвіду військовослужбовця як основа індивідуальності. Характер. Інтелект. Девіантна та делінквентна поведінка військовослужбовців. Психічне здоров'я військовослужбовців. Проблема саморуйнівної поведінки, самоушкоджень і суїцидальної поведінки військовослужбовців. Військовий колектив. Психологічні феномени групової динаміки. Адаптація особистості до умов військової служби і колективу. Військово-педагогічний процес у підрозділі. Військово-педагогічний процес : розвиток, становлення та особливості перебігу. Методи та форми навчання військовослужбовців. Військовий педагог: педагогічна майстерність та інноваційність. Сутність та зміст навчання військовослужбовців та майстерність військового педагога. Напрямки виховання військовослужбовців. Методи виховання військовослужбовців. Суть процесу виховання воїнів, його зміст та характеристика основних компонентів.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Орієнтовна дата	Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин				Завдання для самостійної роботи
		денна				
		Лекції	Групові	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1. Особистість військовослужбовця						
	Заняття 1. Військова психологія як наука і прикладна дисципліна	2			2	1. Завдання та значення психології для навчання та виховання людини. 2. Психологічна структура особистості.
	Заняття 2. Психічні пізнавальні процеси, закономірності їх функціонування в різних умовах.		2		2	1.Сутність відчуття, та сприймання. 2.Сутність пам'яті. 3.Сутність мислення.
	Заняття 3. Емоційно-вольова сфера		2		2	1. Формування та

військовослужбовця та закономірності її функціонування в різних умовах					розвиток особистих командирських якостей. 2. Сутність, особливості прояву та значення пізнавальних та емоційних процесів у житті військовослужбовця НГУ. 3. Воля як психічний процес. Формування вольових якостей у військовослужбовців НГУ
Заняття 4. Психічні стани в професійній діяльності військовослужбовців.		2		2	Вплив психічних станів на працездатність в\с. Крива працездатності. Заходи психогігієни
Заняття 5. Потребово-мотиваційна сфера військовослужбовця.		2		2	Психологічна структура діяльності. Вчинок. Цілепокладання
Заняття 6. Психічні процеси і стани військовослужбовців, потребово-мотиваційна сфера.			2		
Заняття 7. Темперамент військовослужбовців	2			2	Урахування темпераменту підлеглих в діяльності офіцера-командира
Заняття 8. Сфера досвіду військовослужбовця як основа індивідуальності. Характер.		2			
Заняття 9. Інтелект.				2	Здібності і їх розвиток. Звички
Заняття 10. Особистість військовослужбовця.			2		
Заняття 11. Девіантна та делінквентна поведінка в\с.		2		2	Залежна (адиктивна) поведінка. Алкоголізм. Наркоманія. Токсикоманія. Профілактика ЗП у військовому колективі

	Заняття 12. Психічне здоров'я військовослужбовців.		2		2	Психози (шизофренія, біполярний розлад, епілепсія, психози внаслідок інфекцій і інтоксикацій) Взаємодія офіцера-командира і лікаря психіатра
	Заняття 13. Відхильна поведінка військовослужбовців.			2		
Змістовий модуль 3. Військовий колектив: сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування						
	Заняття 1. Військовий колектив: сутність, зміст та психологічні закономірності його функціонування	2			4	Поняття про групу. Міжособистісні стосунки в групі.
	Заняття 2. Психологічні феномени групи та їх вплив на її діяльність		2		4	Класифікація методів психологічного дослідження. Психологічні феномени групи
	Заняття 3. Аналіз соціально-психологічних явищ у колективі			4		
	Заняття 4. Модульний контроль за питаннями 1 блоку змістових модулів.			4		
Змістовий модуль 2. Військовий колектив.						
	Заняття 1. Військовий колектив	2			2	1. Поняття про групу. 2. Міжособистісні стосунки в групі. 3. Сутність, основні риси та специфічні особливості військового колективу. 4. Структура психології військового колективу
	Заняття 2. Психологічні феномени групової динаміки		2		2	1. Психологічні феномени групи. 2. Сутність і психологічні особливості попередження та подолання

						конфліктів військових колективах у
	Заняття 3. Адаптація особистості до умов військової служби і колективу.		2		2	Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців Соціально-психологічний клімат у військовому колективі
	Заняття 4. Закономірності управління військовим колективом			2		
Змістовий модуль 3. Військово-педагогічний процес.						
	Заняття 1. Військово-педагогічний процес у підрозділі.		2		2	1. Основні концепції навчання і можливість їх використання у навчанні військовослужбовців 2. Характеристика етапів організації навчально-пізнавальної діяльності воїнів.
	Заняття 2. Військово-педагогічний процес : розвиток, становлення та особливості перебігу.			2		
Змістовий модуль 4. Сутність, зміст та структура навчання військовослужбовців						
	Заняття 1. Методи та форми навчання військовослужбовців	2			2	Методи активізації пізнавальної діяльності воїнів у навчальному процесі їх класифікація та різновиди
	Заняття 2. Військовий педагог: педагогічна майстерність та інноваційність	2			2	Роль психічного самовдосконалення в активізації потенціалу військовослужбовця
	Заняття 3. Сутність та зміст навчання військовослужбовців та майстерність військового педагога			2		
Змістовий модуль 5. Теоретико-методологічні основи військового виховання						
	Заняття 1. Напрямки виховання військовослужбовців.	2			2	1. Мета виховання в українському суспільстві.

						2. Самовиховання військовослужбовців як педагогічна проблема. 3.Методи самовиховання військовослужбовців
	Заняття 2. Методи виховання військовослужбовців		2		2	Сутність та зміст педагогічної культури офіцера
	Заняття 3. Суть процесу виховання воїнів, його зміст та характеристика основних компонентів.			2		

5. Самостійна робота.

Вказівки до самостійної роботи.

Багаторічний досвід навчання дисциплін в вищому закладі освіти, що включає проведення аудиторних і позааудиторних занять, свідчить про доцільність організації самостійної роботи курсантів. Як свідчить аналіз результатів організації самостійної роботи курсантів:

- самостійна робота курсантів у процесі проведення очних занять у формі аудиторних контролів дозволяє мобілізувати їх увагу під час слухання лекцій, проведення групових занять, по результатах виконання практичного завдання, закріпити курсантами придбані знання та сформувати певні вміння, а викладачеві зробити певні висновки про рівень доступності викладеного навчального матеріалу та рівень його засвоєння навчаємими;

- самостійна робота курсантів, яка виконується у позаурочний час, у формі проробки конспектів занять, підручників та інших першоджерел, дозволяє курсантам самостійно розширити свій кругозір, придбати додаткові знання та вміння роботи з друкованим навчальним матеріалом, пошуку необхідної інформації, найліпшим чином підготуватися до наступних аудиторних занять;

- самостійна робота курсантів, що виконується у позаурочний час, у формі виконання завдань для самостійного опрацювання, сприяє формуванню у них вмінь розв'язки практичних завдань, вмінь організації свого вільного часу та розподілу його з метою засвоєння пройденого навчального матеріалу під час аудиторних занять на більш високому рівні;

- самостійна робота курсантів, що виконується ними у позаурочний час, у формі підготовки до підсумкового контрольного тестування дозволяє їм системно уявити пройдений навчальний матеріал з переглядом взаємозв'язків між його окремими складовими, повторити та закріпити всі пройдені поняття, відшукати відповіді на питання, що з'являлися протягом вивчення навчального матеріалу.

Таким чином, старання, сумлінна та своєчасна самостійна робота курсантів значною мірою сприяє високої якості їх навчання і є основою формування професійних знань та умінь майбутнього фахівця.

Зміст самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форм навчання:

Самостійна робота курсантів з навчальної дисципліни включає такі форми:

- самостійне опрацювання деяких питань з теми, що вивчалася;
- пошук відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять;
- індивідуальна робота з літературними першоджерелами, довідковою літературою та біографічними документами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- написання творчої роботи (рефератів), підготовка доповідей за власним вибором теми з наступною презентацією на занятті; конспектування та анотування літератури.

Кожна форма самостійної роботи курсантів з навчальної дисципліни розрахована на творчу роботу з спеціальними текстами, з метою удосконалювання психологічних знань з окремих тем; вміння орієнтуватися в літературі на тему, що вивчається, дослідження інформаційних ресурсів, пошук первинної інформації (наукові публікації, документи, протоколи, офіційні звіти, статистичні матеріали тощо); здібність виробляти своє ставлення до аналізованого матеріалу; навчання застосуванню отриманих знань для рішення прикладних задач, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи. Теми, що виносяться для самостійного опрацювання курсанта, безпосередньо пов'язані з навчальним матеріалом, який вивчається під час проведення аудиторних занять.

Активізації аналітичної та практичної діяльності курсантів сприяють завдання на самостійну підготовку, які курсанти отримують під час вивчення дисципліни. Для більш якісного та успішного опрацювання курсантами навчального матеріалу, що запропонований для самостійного опрацювання, передбачаються індивідуальні та групові консультації. Консультації для курсантів проводити за їх заявками та згідно планів кафедри. Перед семінарськими заняттями проводити в обов'язковому порядку групові та індивідуальні консультації.

6. Політика курсу та оцінювання.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний чи несення службового наряду). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних, тестових робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, службовий наряд) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Міжсесійне оцінювання (поточна та тематична перевірка)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів, тестового, усного опитування, активній участі з доповідями та обговоренням на семінарських заняттях та активній роботи на практичних заняттях.

Завдання для самостійної роботи оформлюються у зошитах з конспектами, що ведуться на занятті, вітається структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Розподіл балів, які отримують курсанти при вивченні дисципліни «Військова психологія та педагогіка»

Поточна тематична та самостійна робота оцінюється					залік	сума
ЗМ-1	ЗМ-2	ЗМ-3	ЗМ-4	ЗМ-5		
30	10	10	5	5	40 балів	100 балів

ЗМ — змістові модулі

Бали — кількість необхідних балів які потрібно набрати за змістовий модуль:

при усній відповіді з оцінкою “5” - 3 бали; “4” - 2 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів
при активній роботі на практичному занятті з оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

при активній участі на семінарському занятті з оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

при тестовому опитуванні з результатом оцінкою “5” - 2 бали; “4” - 1,5 бали; “3” - 1 бал; “2” - 0 балів

за ведення конспекту тем що опрацьовані на заняттях та тем для самостійного опрацювання — 1 бал.

Критерії оцінювання наступні:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання,

правильне вживання спеціальної термінології, культура мови, вміння орієнтуватись в будь-якій темі та вести діалог на дану тему; гнучке використання загальнонавчаних фраз; емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), вміння робити порівняння, висновки;

- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність; вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання враховуються такі рівні знань курсантів:

1-й рівень – низький. Курсант володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу програми «Військова психологія та педагогіка». Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна. Курсант не може викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі.

2-й рівень – середній. Курсант володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Виявляє посереднє володіння матеріалом згідно з програмою курсу «Військова психологія та педагогіка», не досить глибоко розуміє основний зміст мотивації; демонструє не достатній рівень знань мотиваційних утворень.

3-й рівень – достатній. Курсант вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі, виявляє знання законів та правил успішної комунікативної взаємодії. Володіє знаннями істотних ознак понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосування знань в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням), вміє робити висновки, виправляти допущені

помилки. Відповідь курсанта повна, правильна, логічна, обґрунтована та без власних суджень. Курсант здатен самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

4-й рівень – високий. Курсант вміє комплексно вирішити поставлені завдання, виявити повне володіння лекційним матеріалом. Виявляє повне оволодіння головними аспектами в мотиваційній діяльності. Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, виявляти і захищати свою особисту позицію.

Оцінювання тестових завдань

Курсантом надані правильні відповіді на: 0–25 % тесту – оцінка “незадовільно”; 26–50 % тесту – оцінка “задовільно”; 51–75 % тесту – оцінка “добре”;

76–100 % тесту – оцінка “відмінно”.

Написання та захист реферату можливий, якщо курсант бажає покращити свою оцінку.

Критерії оцінювання реферату:

оцінка “відмінно” – реферат написано самостійно, виявляються оригінальні та раціональні думки, формальні вимоги до реферату виконано, завдання повністю висвітлено. Для написання реферату курсант використав не тільки підручники, а і першоджерела;

оцінка “добре” – реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, тема розкрита; наявні граматичні помилки;

оцінка “задовільно” – реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття теми неповне;

оцінка “незадовільно” – реферат написано не самостійно, вимог не дотримано, не розкрито теми.

Система нарахування заохочувальних додаткових балів:

1. Виступ на науковій конференції з доповіддю за тематикою дисципліни міжнародна – 10 б.; місцева – 5 б.

2. Виготовлення діючого демонстраційного макету (презентації) для навчальних занять за тематикою дисципліни – 5 б.

3. Активна участь в роботі ВНГ (ВНТ) – 5 б.

4. Інші види роботи курсанта, спрямовані на покращення навчально-лабораторної бази кафедри – до 5 б.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант добре володіє **категоріально-понятійний апаратом військової психології та педагогіки, на групових, практичних та семінарських заняттях** приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, надає рецензію на доповідь інших учасників, ставить питання, дає відповіді, має конспекти, які містять всю основну інформацію з теми, узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо. Добре володіє навиками визначення індивідуально-психологічних особливостей

особистості, особливостями протікання психічних процесів у особистості, азами формування військового колективу, особливостями організації навчально-виховного процесу у військових підрозділах.

“добре” – Курсант достатньо володіє **категоріально-понятійний апаратом військової психології та педагогіки, на групових, практичних та семінарських заняттях** приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, дає відповіді, має конспекти. Достатньо володіє навиками визначення індивідуально-психологічних особливостей особистості, особливостями протікання психічних процесів у особистості, азами формування військового колективу, особливостями організації навчально-виховного процесу у військових підрозділах.

“задовільно” – Курсант орієнтується у **категоріально-понятійному апараті військової психології та педагогіки**, має конспекти.

“незадовільно” – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

Підсумкове оцінювання (рубіжний та заключний контроль)

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни Військова психологія та педагогіка. Перелік питань до заліку видаються викладачем, а також міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для курсантів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих підчас міжсесійного оцінювання (поточне тестування та самостійна робота), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить від 0 до 40 балів. До заліку допускаються курсанти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 60 балів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за заліковими білетами. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Кожне завдання оцінюється у 20 балів, сумарно 40 балів за два запитання. 5 балів надається курсантам за умов активної участі на всіх семінарських заняттях. Якщо відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 3-6 балів за відповідне питання. При значних неточностях оцінка знижується на 6-8 балів; при великій кількості помилок – на 8-11. Бали не нараховуються у випадку неправильної відповіді або у разі її відсутності.

Схема нарахування балів за одне теоретичне питання залікового білету:

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
----------------------------	---------------------

20-10	Правильна та повна відповідь на поставлені запитання. Курсант виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.
9-7	Курсант демонструє впевнене володіння основними поняттями курсу під час розв'язання теоретичних та практичних проблем, що зумовлюють його специфіку; наводить аргументи та докази на користь позиції, що викладає; демонструє ґрунтовний рівень знань навчального матеріалу; вміє аналізувати теорії, дані, факти. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Курсант має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
6-4	Відповідь містить велику кількість помилок, є непослідовною та неповною. Курсант демонструє посередній рівень засвоєння знань з основних тем курсу, виявляє слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні поставленого питання. Знання є фрагментарними та епізодичними.
3-1	Курсант ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання і відтворення окремих фактів і фрагментів, демонструє низький рівень засвоєння знань. Знання теоретичних концепцій і підходів безсистемні, дуже фрагментарні і поверхневі. Курсант не володіє навичками аналізу, синтезу, порівняння, допускає неприпустимі помилки у відповідях на запитання.
0	Відповідь є повністю невірною або відсутньою.

8. Рекомендована література

Базова

1. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: навчальний посібник. Частина II. "Методика та системи виховання військовослужбовців" / [О.В. Бойко, Л.В. Коберський, В.М. Кожевніков, А.М. Романишин, С.В. Скрипник]. Львів : АСВ, 2012. 382 с.
2. Варій М. Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 376 с.
3. Іщенко Д. В., Філіпов А. Ф. Основи військової педагогіки. Хмельницький: НАДПСУ, 2002. 106 с.
4. Лозниця В.С. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник.- К.: КНЕУ, 2001.228 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник. К. 2008. 608 с.
6. Пеньков В.І., Кравченко О.В., Тробюк Н.Ю. Психологія і педагогіка. Навчальний посібник. -Х.: Академія ВВ МВС, 2013. 211 с.
7. Степанов О. М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр., доп. Рек.МОН. К.: Академвидав, 2006. 520.

8. Філіпов А.Ф. Основи військової педагогіки. Дидактичні матеріали. Хмельницький: НАДПСУ, 2003. 68 с.
9. Ягупов В. В. Військова психологія : Підручник. Київ, 2004. 656 с.
10. Ягупов В.В. Педагогіка: Підручник. К.: Либідь, 2002. С. 341-400.
11. Закон України «Про освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
12. Закон України «Про вищу освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
13. Закон України «Про повну загальну освіту», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>.

Допоміжна

1. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
2. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 156 с.
3. Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Бельчев П.В. Педагогіка. Практичний курс: посібник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів. Мелітополь: Видавництво МДПУ, 2014. 304 с.
4. Варій М. Й., Ортинський В.Л., Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2007. 376 с.
5. Виховна робота в підрозділах Збройних Сил України / Безбах В.Г., Баранівський В.Ф., Бабенко М.С. та ін.: навчальний посібник // За заг. ред. В.В. Ягупова. К.: НАОУ, 2004. 246 с.
6. Волкова Н.П. Педагогіка : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видавничий центр КНЛУ, 2007. 307 с.
7. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів. Військова навчально-методична публікація командирам з налагодження внутрішніх комунікацій. Січень 2020. Центр морально-психологічного забезпечення ЗСУ.
8. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: Навчально-методичний посібник / А.Б. Неурова, О.С. Капінус, Т.Л. Грицевич. Львів: НАСВ, 2016. 181 с.
9. Діяльність психолога у ході психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України: (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, О.В. Евєрт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 110 с.
10. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. - Івано-Франківськ, 2014. 160 с.
11. Зайченко І.В. Педагогіка: Підручник / І. В. Зайченко. 3-тє видання, перероблене та доповнене. К.: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.

12. Кокур О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями -учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.:НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
13. Методичний посібник «Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога» Кокур О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
14. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: Підручник: у 2 ч. Ч.1. / колектив авторів; за заг. ред.. В. В. Стасюка. К.: НУОУ, 2012. 682 с.
15. Підручник для військових психологів «Психологічна стійкість воїна»: Автор: Зоран Комар. К.: 2017. 185 с.
16. Психологія бою: Посібник / Грицевич Т. Л., Гузенко І. М., Капінус О. С., Мацевко Т. М., Романишин А. М.; за ред. А. М. Романишина. Львів: Видавництво «Астролябія», 2017. 352 с.
17. Профілактика відхильної поведінки у військовослужбовців: навчально-методичний посібник/ А.М. Романишин, Т.М. Мацевко «та ін.». Львів: НАСВ, 2017. 322 с.
18. Превентивні психофізіологічні заходи з попередження розвитку дезадаптації у військовослужбовців (невротичних та психічних розладів, пресуїцидальних форм поведінки) в умовах воєнного конфлікту та після його завершення: Метод. реком. / Швець А.В., Коваль О.В., Лук'янчук І.А., Іванцова Г.В., Чайковский А.Р. К. : “МП Леся”, 2016. 80 с.
19. Соціально-психологічні технології управління військовими колективами: Навчально-методичний посібник / Т.Л.Грицевич, О.С.Капінус, Т.М.Мацевко, П.П.Ткачук. Львів: НАСВ, 2018. 256 с.
- 20.Ткачук П.П. Лідерство сержанта та офіцера (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. Львів: ЛІСВ, 2009.
- 21.Форми і методи надання психологічної допомоги та здійснення психокорекційної роботи у військових частинах, установах і закладах ЗС України: Навчально-методичний посібник / Укл. О.М. Чепур, В.Д. Наконечний, В.Е. Петухов. К., 2013. 54 с.
22. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 528 с.
23. Ягупов В. В. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник / В. В. Ягупов, В. Я. Галаган, В. Ф. Орлов ; [за ред. В. В. Ягупова]. К. : КУЕТТ, 2005. 232 с.
24. Я повернувся: психологічний poradник / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, О.В. Евєрт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 20 с.

Інформаційні ресурси

1. Методичні розробки навчальної дисципліни «Військова психологія та педагогіка» розміщені в системі дистанційного навчання Академії Режим доступу :<http://sdn.ivc.com/>

2. Навчальні посібники в електронному форматі розміщені у внутрішньому навчальному порталі Академії. Режим доступу : <http://library.ivc.com/>

3. Нормативні акти, база даних ВУЗів, новини освіти. Режим доступу mon.gov.ua/

9. Питання до підсумкового контролю.

1. Психологія як наука. Предмет та об'єкт психології.
2. Сутність понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність
3. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку й обробки інформації.
4. Поняття про увагу, уяву та уявлення.
5. Загальна характеристика процесів мислення та пам'яті
6. Сутність, класифікація та загальна характеристика емоцій та почуттів.
7. Сутність волі як психічного процесу
8. Зміст спрямованості особистості .
9. Здібності людини, особливості їх розвитку у військовослужбовців.
10. Темперамент та тип нервової системи.
11. Формування характеру військовослужбовця НГУ.
12. Сутність, основні риси та специфічні особливості військового колективу.
13. Поняття про групу.
14. Сутність психологічних феноменів: авторитет, лідер, референтна особа.
15. Сутність і психологічні особливості попередження та подолання конфліктів у військових колективах
16. Військова педагогіка як галузь педагогіки. Предмет, об'єкт та завдання військової педагогіки
17. Загальна характеристика військово-педагогічного процесу у підрозділі
18. Дидактика її сутність та категоріальний апарат.
19. Закономірності і принципи навчання військовослужбовців.
20. Військова освіта в освітній системі України
21. Методи навчання і їх класифікація.
22. Поняття про форми організації навчання військовослужбовців.
23. Види навчальних занять та їх структура.
24. Лекція та її провідне значення в реалізації процесу навчання військовослужбовців.
25. Методика реалізації навчально-виховних цілей під час проведення бесіди, семінару.
26. Психолого-педагогічні вимоги до взаємодії з аудиторією.
27. Суть процесу виховання, історія, традиції, досвід.
28. Виховання як система.
29. Напрямки виховання військовослужбовців.
30. Поняття “методи виховання військовослужбовців ” та їх класифікація.